

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2015, sen. zn. 29 NSČR 37/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.NSCR.37.2013.4

Číslo: 34/2016

Právní věta: Postupuje-li insolvenční správce při správě majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele za dlužníkem, podle pokynu zajištěného věřitele, nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním tohoto pokynu zajištěný věřitel, aniž by se uplatnilo omezení výše nákladů dle ustanovení § 298 odst. 3 věty první insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. 12. 2013)*).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.05.2015

Spisová značka: 29 NSCR 37/2013

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Zpeněžování

Předpisy: § 230 IZ ve znění do 31.12.2012

§ 293 IZ ve znění do 31.12.2012

§ 298 IZ ve znění do 31.12.2012

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání insolvenční správkyne dlužníka zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. KSOS 36 INS 5726/2011, 3 VSOL 472/2012, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 10. 5. 2012, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-B-18, vyslovil Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) souhlas s tím, aby insolvenční správkyne dlužníka vydala zajištěnému věřiteli č. 12 B. CZ spol. s r. o. (dále jen „věřitel č. 12“ nebo „zajištěný věřitel“) výtěžek zpeněžení ve výši 20 389 Kč ze zpeněžených movitých věcí zajišťujících pohledávky tohoto věřitele (dále jen „movité věci“).

2. K odvolání zajištěného věřitele Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 19. 12. 2012, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011, 3 VSOL 472/2012-B-32, změnil usnesení insolvenčního soudu tak, že insolvenční správkyni udělil souhlas vydat zajištěnému věřiteli výtěžek zpeněžení ve výši 413 025,10 Kč.

3. Soudy vyšly z toho, že:

[1] Insolvenční soud usnesením ze dne 18. 5. 2011, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-A-9, zjistil úpadek dlužníka a insolvenční správkyňi ustanovil Mgr. M. G.

[2] Věřitel č. 12 přihlásil do insolvenčního řízení přihláškou ze dne 17. 6. 2011 (mimo jiné) pohledávky z titulu dlužného nájemného ve výši 2 034 145,65 Kč a 515 669,03 Kč. Pohledávky přihlásil jako zajištěné zástavním právem k movitým věcem ve vlastnictví dlužníka (jako nájemce) podle ustanovení § 672 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák. Obě pohledávky byly zjištěny při přezkumném jednání konaném dne 14. 7. 2011.

[3] Insolvenční soud usnesením ze dne 13. 7. 2011, č. j. KSOS 36 INS 5726/2011-B-6, prohlásil konkurs na majetek dlužníka.

[4] Movité věci zajišťující pohledávky zajištěného věřitele se nacházely v původním areálu provozovny dlužníka. Ten tvořily nemovitosti, které byly ve vlastnictví zajištěného věřitele a byly dlužníku pronajaty na základě nájemní smlouvy, jež byla ukončena dne 31. 5. 2011. Dne 18. 7. 2011 byly nemovitosti předány zajištěnému věřiteli.

[5] Dne 19. 7. 2011 uzavřela insolvenční správkyňe se zajištěným věřitelem k jeho žádosti Dohodu o umístění movitých věcí (dále jen „dohoda“), v níž zajištěný věřitel vyslovil souhlas s umístěním movitých věcí ve svých nemovitostech a zavázal se zajistit nemovitosti tak, aby nedošlo ke ztrátě, znehodnocení či jiné škodě na majetku dlužníka. Insolvenční správkyňe se zavázala platit zajištěnému věřiteli poplatek za umístění movitých věcí ve výši 50 000 Kč měsíčně (bez daně z přidané hodnoty). Dohoda byla uzavřena na dobu neurčitou s měsíční výpovědní dobou.

[6] Insolvenční správkyňe zpeněžila část movitých věcí za částku 442 464 Kč.

[7] Dne 3. 2. 2012 požádal zajištěný věřitel o vyplacení výtěžku zpeněžení, s tím, že „limitoval“ náklady na správu a zpeněžení movitých věcí dle § 298 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona).

[8] Podáním ze dne 20. 2. 2012 požádala insolvenční správkyňe insolvenční soud o souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 20 389 Kč. Při výpočtu částky určené k vydání zajištěnému věřiteli postupovala tak, že od výtěžku zpeněžení odečetla náklady spojené se zpeněžením ve výši 1 584 Kč, náklady spojené se správou ve výši 420 000 Kč a svou odměnu, která včetně daně z přidané hodnoty činila 491 Kč. K částce představující náklady spojené se správou movitých věcí insolvenční správkyňe uvedla, že měla za to, že zajištěný věřitel podpisem dohody udělil souhlas s vyššími náklady spojenými se správou movitých věcí.

4. Na tomto základě insolvenční soud - přihlížející „k specifickému oprávnění danému zajištěnému věřiteli dle ustanovení § 293 insolvenčního zákona“, na které je „navázána úprava ustanovení § 298 insolvenčního zákona“ - dovodil, že zajištěný věřitel může udělit souhlas s odečtením nákladů spojených se správou zajištění ve větším rozsahu (než v rozsahu 4 %) i konkludentně, k čemuž v tomto případě došlo uzavřením dohody.

5. Zdůraznil, že na úkony zajištěného věřitele spočívající v uplatnění práva na uspokojení ze zajištění, uzavření smlouvy o úplatné úschově věcí a pokynu k realizaci jejich prodeje nelze podle insolvenčního soudu pohlížet jako na jednotlivé, dílčí a nepropojené, bez jejich zohlednění jako celku. Jestliže zajištěný věřitel uplatnil právo na uspokojení ze zajištění, následně uzavřel smlouvu o úplatné úschově věcí a poté vydal pokyn k realizaci jejich prodeje, musel (či měl) si být vědom dopadů vlastních kroků učiněných ve vztahu k insolvenční správkyňi. Kdyby nebyla uzavřena

dohoda, mohla by insolvenční správkyňe přistoupit k urychlenému nouzovému prodeji, který by náklady na udržování a správu movitých věcí omezil, eventuálně mohla movité věci vyjmout z majetkové podstaty podle ustanovení § 227 insolvenčního zákona z důvodu jejich záporné hodnoty (při zohlednění ceny jejich správy).

6. Rozhodnutí stanovit insolvenční správkyňi podmínky pro prodej a „formou uzavřené dohody“ i pro nakládání s majetkovou podstatou, pokračoval insolvenční soud, byla na zajištěném věřiteli samém. Zajištěný věřitel tak fakticky volil mezi výnosem z dohody a výtěžkem z prodeje zajištění. Podle insolvenčního soudu totiž „plnění z dohody i pro výplatu zajištění však musí být poskytováno z téhož výnosu“. Opačný výklad by v rozporu se zásadou dle ustanovení § 5 písm. a) insolvenčního zákona nedovoleně zvýhodňoval zajištěného věřitele, který by v řízení získal očištěný výnos zajištění, a náklady na jeho správu by nesli nezajištění věřitelé.

7. Odvolací soud - vycházející z ustanovení § 230, § 293 a § 298 insolvenčního zákona a z ustanovení § 35 obč. zák. - naproti tomu uzavřel, že na dohodu nelze pohlížet jako na konkludentní souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení.

8. Vyšel přitom z toho, že z jazykového vyjádření právního úkonu zachyceného slovně (v dohodě) vyslovení souhlasu zajištěného věřitele s odečtením nákladů spojených se správou předmětu zajištění (představujících tzv. poplatek za umístění těchto věcí v nemovitostech ve vlastnictví zajištěného věřitele) „rozhodně nevyplývá“. K tomu doplnil, že se zřetelem ke všem okolnostem případu nelze ani dovodit, že by takový souhlas zajištěný věřitel udělil již samotným uzavřením uvedené dohody, v níž jsou práva a povinnosti jejích účastníků „zcela výslovně vymezena“.

9. K úvaze insolvenčního soudu, že nebýt dohody, mohla insolvenční správkyňe přistoupit k urychlenému prodeji movitých věcí, který by náklady na jejich udržování a správu majetkové podstaty výrazně omezil, odvolací soud uvedl, že insolvenční správce sice musí při správě majetku, který slouží k zajištění pohledávky, respektovat pokyny zajištěného věřitele, nicméně, má-li za to, že tyto pokyny jsou v příkrém rozporu s řádnou správou majetku majetkové podstaty, měl by se obrátit na insolvenční soud se žádostí, aby tyto pokyny přezkoumal. Bylo proto na insolvenční správkyňi, aby si vyžádala pokyn zajištěného věřitele tak, aby bylo zřejmé, zda preferuje rychlý prodej s co nejnižšími náklady spojenými se správou, či zda vysloví souhlas s odečtením nákladů ve větším rozsahu.

10. V dané věci insolvenční správkyňe uzavřela se zajištěným věřitelem dohodu o umístění movitých věcí, jejímž důsledkem jsou vyšší náklady spojené se správou předmětu zajištění, souhlas zajištěného věřitele s odečtením těchto nákladů od výtěžku následného zpeněžení předmětu zajištění však podle odvolacího soudu již součástí uvedené dohody není. Názor insolvenčního soudu o udělení souhlasu zajištěného věřitele s odečtením nákladů spojených se správou ve větším rozsahu než 4 % výtěžku zpeněžení tak podle odvolacího soudu neobstojí.

11. Odvolací soud proto dovodil, že od výtěžku zpeněžení movitých věcí ve výši 442 464 Kč lze odečíst pouze náklady spojené se zpeněžením ve výši 1 584 Kč, náklady spojené se správou v (maximální) výši 4 % výtěžku zpeněžení, tj. částku 17 698,60 Kč a odměnu insolvenční správkyňe ve výši 10 156,40 Kč. Výtěžek zpeněžení, k jehož vydání zajištěnému věřiteli udělil odvolací soud souhlas, tak představuje částka 413 025,10 Kč.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala insolvenční správkyňe dovolání, jež má za přípustné podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., uvádějíc, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení

právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítajíc, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požadujíc, aby Nejvyšší soud změnil napadené rozhodnutí tak, že potvrdí rozhodnutí insolvenčního soudu, případně aby rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

13. Dovolatelka především považuje za správný závěr insolvenčního soudu, podle něhož zajištěný věřitel udělil konkludentně souhlas s odečtením nákladů ve vyšším rozsahu než 4 %. Tento souhlas zajištěného věřitele dovozuje jak z uzavření dohody, tak „z jeho jednání“, neboť jako pronajímatel byl seznámen s podmínkami „nájmu“ (sám si je nastavil při sjednávání dohody).

14. Dovolatelka dále tvrdí, že považovala uzavření dohody za pokyn zajištěného věřitele, o němž v době udělení nepředvídala, že je v rozporu s řádnou správou majetku. Uzavření dohody se jevílo v počátcích jako neekonomičtější řešení. Proto také dovolatelka přistoupila na podmínky zajištěného věřitele. O movité věci (stroje) však nebyl takový zájem, jak se původně předpokládalo, a proces zpeněžování se začal neúměrně protahovat.

15. Dovolatelka považuje rozhodnutí odvolacího soudu za rozporné se zásadami insolvenčního řízení. Zdůrazňuje, že zajištěný věřitel, který byl v pozici pronajímatele, mohl ovlivnit způsob a zejména rychlost zpeněžování majetkové podstaty, čímž také upřednostňoval své zájmy (v důsledku neustálého narůstání dlužných úplat za uskladnění strojů). Dovolatelka poukazuje na to, že přestože činila veškeré možné úkony k tomu, aby zpeněžila majetkovou podstatu v co nejkratší lhůtě, zajištěný věřitel jí jednoznačně souhlasy uděloval vždy pouze vůči zájemcům, které sám doporučil.

16. V neposlední řadě dovolatelka poukazuje na obtíže při doručení výpovědi dohody zajištěnému věřiteli a z toho vyplývající průtahy v počátku běhu výpovědní doby.

17. Závěrem dovolatelka uvádí, že rozhodnutí odvolacího soudu „zvýhodňuje nad rámec insolvenčního zákona zajištěného věřitele, když tomuto věřiteli přisuzuje výtěžek vyšší, než tomuto věřiteli náleží na úkor ostatních věřitelů, kteří nemohli ovlivnit způsob a délku vynakládání prostředků na správu movitých věcí, když rozhodování o způsobu prodeje a době prodeje bylo čistě v moci zajištěného věřitele“.

18. Podle zajištěného věřitele není dovolání přípustné, neboť otázka, která má být v dovolacím řízení posouzena, již byla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena, přičemž napadené usnesení z této judikatury vychází (neodchyluje se od ní). Touto otázkou podle zajištěného věřitele je, zda uzavřením dohody dal konkludentní souhlas, aby od výtěžku zpeněžení movitých věcí byly odečteny náklady na správu těchto věcí v rozsahu větším než 4 % výše (výtěžku) zpeněžení. Mínil, že rozhodujícím je tak posouzení projevu jeho vůle ve smyslu ustanovení § 35 odst. 1 obč. zák.

19. Zajištěný věřitel má za to, že tuto otázku odvolací soud posoudil v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. [I. ÚS 49/08](#) (jde o nález uveřejněný pod číslem 206/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), usnesením Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2002, sp. zn. [III. ÚS 572/01](#) (rozhodnutí jsou dostupná na webových stránkách Ústavního soudu) a usnesením Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2012, sp. zn. [32 Cdo 543/2012](#). Podle závěrů obsažených v těchto rozhodnutích může být projevem vůle rovněž konkludentní projev vůle, ze kterého však nepochybně vyplývá, že jde o projev vůle jednajícího a jaký je obsah jeho vůle. Podle zajištěného věřitele odvolací soud aplikoval uvedené judikatorní závěry na dohodu a správně dovodil, že uzavřením dohody zajištěný věřitel konkludentně neudělil souhlas podle § 298 odst. 3 insolvenčního zákona.

20. K tomu zajištěný věřitel doplňuje, že jeho úmyslem (údajně projeveným v dohodě), nebylo udělení souhlasu s odečtením nákladů na správu věcí v rozsahu vyšším než 4 % výtěžku zpeněžení, neboť by to bylo v rozporu s jeho vlastními zájmy (tímto souhlasem by snížil své příjmy). Poukazuje i na to, že

dovatelka před uzavřením dohody vyslovila obavu, že by bylo nákladné movité věci odinstalovat a převést do jiných prostor. V době uzavření dohody nebyla zajištěnému věřiteli ani dovatelce známa ani přibližná výše výtěžku zpeněžení. S ohledem na předpokládanou krátkodobost dohody nebylo v okamžiku uzavření dohody smluvními stranami překročení nákladů ve smyslu ustanovení § 298 odst. 3 insolvenčního zákona očekáváno. Také proto nemohl zajištěný věřitel uzavřením dohody udělit konkludentní souhlas k odečtení nákladů na správu movitých věcí v rozsahu přesahujícím 4 % výtěžku jejich zpeněžení.

21. Zajištěný věřitel rovněž nesouhlasí s námitkou dovatelky, podle níž jej napadené usnesení zvýhodňuje oproti ostatním věřitelům dlužníka. V této souvislosti odmítá jak argumentaci dovatelky o komplikacích při doručení výpovědi dohody (kterou považuje pro toto dovolací řízení za irelevantní), tak i její tvrzení o tom, že bránil prodeji movitých věcí (neboť pouze usiloval o nejvyšší možný výtěžek zpeněžení; přesto výtěžek nedosáhne ani poloviny výše zajištěných pohledávek).

22. Závěrem zajištěný věřitel přdestírá úvahu, podle níž byla-li dovatelka názoru, že v důsledku jeho pokynů narůstaly majetkové podstatě náklady a tím byli kráceni ostatní věřitelé dlužníka, měla využít svého práva podle ustanovení § 293 insolvenčního zákona, pokyny zajištěného věřitele odmítnout a požádat insolvenční soud, aby je přezkoumal. Jestliže tak neučinila a věřitelům vznikla újma, nese případnou odpovědnost za tuto újmu sama dovatelka.

III.

Přípustnost dovolání

23. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

24. S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného rozhodnutí je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 12. 2012, tj. naposledy ve znění zákona č. 334/2012 Sb.

25. Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. (k tomu, že jde o rozhodnutí ve věci samé, srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2015, sen. zn. [29 NSČR 31/2013](#)), a je i důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

26. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

27. Podle ustanovení § 230 insolvenčního zákona správou majetkové podstaty se rozumí zejména činnost, jakož i právní úkony a opatření z ní vyplývající, pokud směřuje k tomu, aby a/ nedocházelo ke znehodnocení majetkové podstaty, zejména aby nedošlo k odstranění, zničení, poškození nebo odcizení majetku, který do ní náleží, b/ majetek náležející do majetkové podstaty byl využíván v souladu se svým určením, pokud tomu nebrání jiné okolnosti, c/ se majetková podstata rozmnožila, lze-li takovou činnost rozumně očekávat se zřetelem ke stavu majetkové podstaty a obvyklým obchodním příležitostem, d/ byly vymoženy pohledávky dlužníka včetně plnění z neplatných a neúčinných právních úkonů (odstavec 1). Jde-li o správu věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími k řádné správě; je-li zajištěných věřitelů více, mohou tyto pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že nesměřují k

rádné správě; v takovém případě požádá insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci dohlédací činnosti (odstavec 2). Náklady spojené s provedením jeho pokynu podle odstavce 2 nese zajištěný věřitel ze svého (odstavec 3).

28. Podle ustanovení § 293 insolvenčního zákona, jde-li o zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení; je-li zajištěných věřitelů více, mohou tyto pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že předmět zajištění lze zpeněžit výhodněji; v takovém případě požádá insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci dohlédací činnosti.

29. Podle ustanovení § 298 insolvenčního zákona zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna (odstavec 1). Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli (odstavec 2). Náklady spojené se zpeněžením lze odečíst nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení; náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení. Se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady i ve větším rozsahu (odstavec 3). Zajištěnému věřiteli, který dosud nesplnil povinnost podle § 157 odst. 1, se vydá výtěžek zpeněžení po odečtení částky připadající na splnění této povinnosti (odstavec 4). Pro zpeněžení podle § 293 se odstavec 2 použije jen tehdy, jestliže zajištěný věřitel dosud nesplnil povinnost podle § 230 odst. 3 (odstavec 5).

30. Nejvyšší soud přisvědčuje odvolacímu soudu ve výkladu ustanovení § 298 insolvenčního zákona potud, že zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžených věcí, práv, pohledávek nebo jiných majetkových hodnot, jimiž byla zajištěna, a to bez toho, aby docházelo ke krácení jejich uspokojení. Pro zajištěného věřitele je tedy určen (celý) čistý výtěžek zpeněžení jejich zajištění (k tomu srov. i závěry formulované Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 29. 5. 2015, sen. zn. 29 NSČR 4/2013).

31. Odvolací soud nepochybil ani v úvaze, podle níž nelze (jen) v uzavření dohody spatřovat „konkludentní“ udělení souhlasu zajištěného věřitele s tím, že od výtěžku zpeněžení budou odečteny náklady spojené se správou ve větším rozsahu než 4 % výtěžku zpeněžení. Z obsahu dohody totiž skutečně neplyne, že by zajištěný věřitel zaujal jakýkoliv postoj k možnosti odečtení nákladů na správu movitých věcí z (budoucího) výtěžku zpeněžení. Dohoda obsahuje pouze údaj o tom, že pohledávka zajištěného věřitele (na úhradu smlouvené úplaty – poplatku – za umístění movitých věcí) bude mít charakter pohledávky za majetkovou podstatou.

32. Pro tento závěr svědčí ostatně i shodné stanovisko dovolatelky a zajištěného věřitele (projevené v tomto dovolacím řízení), že jim v době uzavření dohody nebyla známa celková výše nákladů na uskladnění movitých věcí (nebylo možné odhadnout dobu zpeněžování movitých věcí) a stejně tak ani možná výše výtěžku zpeněžení majetku.

33. S dalšími závěry odvolacího soudu se však Nejvyšší soud neztotožňuje.

34. Odvolací soud totiž přehlédl – a potud je jeho právní posouzení věci neúplné a v důsledku toho i nesprávné – že při rozhodování o vydání výtěžku zpeněžení zajištění dle § 298 insolvenčního zákona je významné nejen to, zda zajištěný věřitel udělil insolvenčnímu správci (ať již výslovný či konkludentní) souhlas s odečtením nákladů spojených se správou zpeněžené věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty podle ustanovení § 298 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona, ale i to, zda insolvenční správce při správě majetkové podstaty postupuje podle pokynů zajištěného věřitele.

35. Jinak řečeno, omezení v možnosti odečíst od výtěžku zpeněžení majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele, náklady na jeho správu v rozsahu vyšším než umožňuje ustanovení § 298 odst. 3 věty první insolvenčního zákona se (bez dalšího) uplatní především tam, kde insolvenční správce při správě této části majetkové podstaty postupuje sám o své vůli, aniž by vycházel z pokynů zajištěného věřitele či takové pokyny respektoval (k tomu srov. ustanovení § 230 odst. 2 insolvenčního zákona). Účelem posuzovaného ustanovení je chránit zajištěného věřitele před neehospodárnou správou majetku patřícího do majetkové podstaty (jež je předmětem zajištění). Rozhodně je nelze vykládat tak, že zajištěný věřitel udělí insolvenčnímu správci pokyn, jak má při správě majetku postupovat, a bez ohledu na to, jaké důsledky bude jeho respektování insolvenčním správcem mít (na výši nákladů spojených se správou majetku), současně bude trvat na tom, že náklady správy nesmí překročit zákonem stanovenou výši. Tak jako je insolvenční správce odpovědný za řádnou správu majetkové podstaty, nese i zajištěný věřitel odpovědnost za to, jaké pokyny udělí insolvenčnímu správci při správě majetku, který zajišťuje jeho pohledávku.

36. Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá, že insolvenční správce ihned po prohlášení konkursu vstoupila v jednání se zajištěným věřitelem a dohodla se s ním na tom, že sporné movité věci zůstanou v objektech zajištěného věřitele, na podmínkách uskladnění věcí a výši nákladů, které budou zatěžovat majetkovou podstatu. Dlužno podotknout, že již v té době byly pohledávky zajištěného věřitele zjištěny.

37. V poměrech dané věci pak nelze než uzavřít, že dovolatelka postupovala při správě movitých věcí dle vůle zajištěného věřitele, tedy že respektovala jeho pokyny. Jednáním o možnosti uskladnění movitých věcí dlužníka a následným uzavřením dohody dal zajištěný věřitel zřetelně najevo, jakým způsobem má insolvenční správce nakládat s předmětem zajištění (jak jej má spravovat). Za dané situace by bylo absurdní požadovat po dovolatelce, aby snad poté, kdy se se zajištěným věřitelem dohodla na podmínkách uskladnění movitých věcí dlužníka v jeho areálu, se zajištěného věřitele ještě formálně dotazovala, jak má postupovat při správě movitých věcí (zda má movité věci opravdu uskladnit v areálu zajištěného věřitele a připravenou dohodu s ním skutečně uzavřít).

38. Za tohoto stavu věci odvolací soud pochybil, když při rozhodování, jaké náklady lze odečíst od výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, pominul ustanovení § 230 odst. 3 insolvenčního zákona. Stanoví-li totiž insolvenční zákon (označené ustanovení) výslovně, že náklady spojené s provedením pokynu zajištěného věřitele nese zajištěný věřitel ze svého, nepochybně tím vylučuje možnost, aby takto zajištěný věřitel nesl náklady správy jen do výše 4 % výtěžku zpeněžení. Postupuje-li insolvenční správce při správě majetku, který zajišťuje pohledávku zajištěného věřitele za dlužníkem, podle pokynu zajištěného věřitele, nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním tohoto pokynu (bez omezení jejich výše) zajištěný věřitel. To znamená, že v případě, kdy (jako v této věci) tyto náklady nejsou uhrazeny do doby zpeněžení předmětu zajištění, je povinností insolvenčního správce (a následně insolvenčního soudu při rozhodování dle ustanovení § 298 insolvenčního zákona) je odečíst (v plné výši) od výtěžku zpeněžení.

39. Vytýká-li zajištěný věřitel dovolatelce, že nevyužila svého práva podle ustanovení § 293 insolvenčního zákona požádat insolvenční soud o přezkum jeho pokynů (patrně míní ustanovení § 230 odst. 2 insolvenčního zákona), a dále to, že „mohla dát výpověď dohody“, s tím, že když tak dovolatelka neučinila a věřitelům vznikla újma, nese případnou odpovědnost za tuto újmu sama, ve skutečnosti tím přenáší na správce odpovědnost za to, jaké pokyny jí udělil pro nakládání s předmětem zajištění [jde o námitku, kterou by pro účely posouzení, zda insolvenční správce postupovala s odbornou péčí, mohli uplatnit jiní věřitelé (nikoliv zajištěný věřitel, jenž pokyn, jemuž se insolvenční správce neprotivila, udělil)].

40. Protože právní posouzení věci odvolacím soudem není správné, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené usnesení podle ustanovení § 243b odst. 2, části

věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a podle ustanovení § 243b odst. 3, věty první, o. s. ř. věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

**) Od 1. ledna 2014 jde o § 294 odst. 4 insolvenčního zákona.*